

Sygn. akt I C 1150/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 08 marca 2016 roku

Sąd Rejonowy Gdańsk -Północ w Gdańsku, Wydział I Cywilny

w składzie :

Przewodniczący SSR Agnieszka Piotrowska

Protokolant sekr. sąd. Katarzyna Warzocha

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2016 roku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Grupy (...) spółki jawnej R. F., J. T. z siedzibą w K.

przeciwko Uniwersytetowi G.

o zapłatę

I. oddala powództwo,

II. ustala iż koszty procesu obciążają w całości powoda (...) Grupę (...) spółkę jawną R. F., J. T. z siedzibą w K., pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Sygn. akt I C 1150/15

UZASADNIENIE

Powód (...) spółka jawna J.R. F., J. T. wystąpił przeciwko pozwanemu Uniwersytetowi G. w G. o zapłatę kwoty 74.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 czerwca 2013r. do dnia zapłaty oraz o przyznanie na jego rzecz kosztów procesu. Uzasadniając żądanie pozwu wskazał, że dochodzona pozwem kwota to część wynagrodzenie należnego mu na podstawie umowy zawartej z głównym wykonawcą (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, którą Spółka zawarła w związku z realizacją umowy o roboty budowlane, w której jako inwestor występował (...) G., a która została zatrzymana przez generalnego wykonawcę tytułem kaucji należnego i terminowego wykonania robót. Powód wskazał, że pozwany odpowiada z głównym wykonawcą solidarnie za zapłatę należnego mu wynagrodzenia i wskazał, że wynagrodzenie przez Spółkę nie zostało mu w całości zapłacone.

Nakazem zapłaty z dnia 03 lipca 2014r. żądanie pozwu zostało uwzględnione w całości.

Pozwany (...) G. wywiódł od wskazanego nakazu zapłaty sprzeciw wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu wskazując, że zgodnie z umową zawartą pomiędzy powodem a generalnym wykonawcą, która została pozwanemu przekazana zabezpieczenie należytego i terminowego wykonania robót wniesione zostanie w formie nieodwołalnej, bezwarunkowej i płatnej na pierwsze żądanie gwarancji ubezpieczeniowej. Pozwany nie miał wiedzy odnośnie ustalenia przez powoda z generalnym wykonawcą co do dokonywania potrąceń kwoty zabezpieczenia z wynagrodzenia powoda. Nadto pozwany wskazał, iż dochodzona przez powoda kwota nie jest należnym mu wynagrodzeniem z tytułu umowy, którą realizował jako podwykonawca, a jedynie należnością, którą uiścił Spółce na poczet zabezpieczenia wykonania umowy.

W odpowiedzi na sprzeciw powód wskazał, iż dochodzona pozwem kwota stanowi część wynagrodzenia powoda, które do momentu dokonania bezusterkowego odbioru zostało zatrzymane jako zabezpieczenie i powinno zostać zwrócone

po upływie 30 dni od podpisania protokołu końcowego. Powód wskazał, iż to Generalny Wykonawca jednostronnie dokonał modyfikacji zabezpieczenia poprzez zatrzymanie części wynagrodzenia powoda. Powód wskazał również, iż alternatywną podstaw dochodzenia roszczeń przez powoda są ustalenia, jakich dokonano w czasie narady w dniu 08.08.2012r. zgodnie z którymi pozwany zobowiązał się do wypłaty na rzecz podwykonawców wynagrodzenia w przypadku braku zapłaty przez (...) sp. z o.o.

W toku postępowania pozwany podniósł, iż powód nie został zaakceptowany jako podwykonawca w rozumieniu art. 647¹ k.c.

Sąd ustalił, co następuje.

W 2010r. (...) G. zawarł z konsorcjum (...) Deutschland AG, (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością umowę na kompleksową realizację zadania inwestycyjnego – „Budowa budynków Wydziału Chemii (...) G.”.

bezsporne

W dniu 23.04.2012r. (...) sp. jawna R. F. J. T. zawarła z (...) sp. z o.o. umowę, w ramach której, jako podwykonawca Spółki, wykonać miała dostawę oraz montaż foteli audytoryjnych oraz stanowiska pulpitu z maskownicą. W umowie strony określiły termin wykonania robót oraz wynagrodzenie. Uzgodniono, że wynagrodzenie będzie powiększone o wysokość stawek obowiązującego podatku VAT, i że będzie płatne na podstawie faktur wystawionych w oparciu o protokoły odbioru, również faktur częściowych, wystawianych nie częściej niż raz w miesiącu, do wysokości 90% wynagrodzenia określonego umową. Pozostałe 10% wynagrodzenia podlegało rozliczeniu w fakturze końcowej.

W umowach zastrzeżono także obowiązek powoda uiszczenia zabezpieczenia:

- kaucji na gwarancję jakości i rękojmi na okres gwarancyjny tj. 63 m-cy, w wysokości 5% umowy, zabezpieczenie miało być wniesione w formie kaucji utworzonej poprzez zatrzymanie 5% wartości brutto z pierwszej i kolejnych faktur zleceniobiorcy za wykonane roboty,
- kaucji należytego i terminowego wykonania robót w wysokości 10% wynagrodzenia brutto w formie nieodwołalnej, bezwarunkowej, płatnej na pierwsze żądanie gwarancji ubezpieczeniowej z terminem ważności do 30 dnia kalendarzowego licząc od daty zakończenia przez zleceniobiorcę realizacji przedmiotu umowy i podpisania protokołu odbioru końcowego.

dowód: umowa k. 18-26.

Generalny Wykonawca przekazał Uniwersytetowi G. umowę zawartą z powodem celem akceptacji. Pozwany pismem z dnia 23.05.2012 skierowanym do Generalnego wykonawcy wskazał, iż nie akceptuje terminu realizacji umowy, wynagrodzenia które przekracza wynagrodzenie ofertowe wykonawcy, zakresu zamówienia, niezgodnego z przedmiotem zamówienia oraz kosztorysem ofertowym, pozwany wskazał, iż wniosek zostanie ponownie rozpatrzony po poprawieniu i uzupełnieniu umowy. Pismem z dnia 03.08.2012r. pozwany poinformował powoda, iż otrzymał od generalnego wykonawcy wzór umowy zawartej z powodem jako podwykonawcą, do której to umowy wniósł uwagi

dowód: pismo z 23.05.2012r. k. 257, pismo z 03.08.2012r. k. 258

W związku z realizacją umowy z 23.04.2012r. powód wystawił faktury częściowe:

- (...) na kwotę 600.000 zł opłacona w całości przez Generalnego wykonawcę w dniu 02.07.2012r.,
- (...) na kwotę 600.000 zł opłacona przez Generalnego Wykonawcę w dniu 21.09.2012r. do kwoty 385.812,96 zł,
- (...) na kwotę 187.344,97 zł opłacona przez Generalnego Wykonawcę w dniu 11.02.2013r. do kwoty 177.977,72 zł,

- (...) na kwotę 154.525,40 zł opłacona w całości przez (...) G. w dniu 25.11.2013r.

Faktury (...) nie zostały zapłacone przez Generalnego Wykonawcę w całości z uwagi na zatrzymanie części wynagrodzenia tytułem gwarancji należytego i terminowego wykonania umowy z uwagi na nieprzedstawienie przez powoda gwarancji bankowej zaakceptowanej przez (...) sp. z o.o.

dowód: faktury i dowody wpłaty - k.44-49.

Prace objęte umowami zakończone zostały w listopadzie 2012r.

dowód: protokół końcowy k. 40

(...) sp. z o.o. nie zwróciła powodowi kwot zabezpieczenia z tytułu należnego i terminowego wykonania umowy oraz gwarancji i jakości.

bezsporne.

K. podwykonawców zostało zaakceptowanych przez pozwanego. Występujący na budowie z ramienia (...) inspektorzy wiedzieli, że prace wykonywane są również przez innych podwykonawców, w tym również przez powoda. W dniu 08 sierpnia 2012r. doszło do spotkania grupy podwykonawców niezatwierdzonych z przedstawicielem (...) w związku z zaległościami G. Wykonawcy w płatnościach wobec podwykonawców. W toku spotkania ustalono procedurę zapłaty wynagrodzenia za wykonane prace przez Inwestora bezpośrednio na rzecz podwykonawcy. Warunkiem takiej wypłaty był brak zapłaty przez Generalnego Podwykonawcę, złożenie przez Generalnego Wykonawcę umowy zawartej z podwykonawcą, złożenie przez podwykonawcę oświadczenia o otrzymaniu należności, nie nastąpiło formalne zgłoszenie podwykonawców pozwanemu. W spotkaniu tym nie uczestniczył powód. Około tygodnia później przedstawiciel powoda R. F. (2) spotkał się z przedstawicielem (...) Uniwersytetowi nie została złożona po umowa, którą powód zawarł ze Spółką.

dowód: protokół uzgodnień k. 50-51, zeznania świadków S. M. k. 294-295, H. O. k. 299, R. M. k. 296-297, zeznania powoda k. 358-359

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo nie były zasadne i nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód w nin. postępowaniu dochodził zapłaty wynagrodzenia należnego mu z tytułu wykonania robót na podstawie umowy zawartej ze Spółką, którą zawarł jako podwykonawca. Wskazywał, że pozwany jako inwestor zobowiązany jest z generalnym wykonawcą do solidarnej zapłaty tego wynagrodzenia, jako podstawę roszczenia wskazywał również treść ustaleń dokonanych z pozwanym w sierpniu 2012r.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy w zakresie złożonych dokumentów, nie nasuwał wątpliwości co do prawdziwości. Między stronami nie było sporu co do tego, iż pozwany miał świadomość, iż powód wykonuje prace w ramach inwestycji budowy budynku Wydziału Chemii, spornym było czy powód był zaakceptowanym podwykonawcą w rozumieniu art. 647¹ k.c. oraz treść porozumienia zawartego w sierpniu 2012r.

Jednak przeprowadzone postępowanie nie potwierdziło zasadności żądania powoda. W istocie, zgodnie z treścią art. 647¹ §5 k.c., zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Jednak słusznie wskazał pozwany, że kwoty, których powód dochodzi od pozwanego nie są w istocie należnym mu wynagrodzeniem z umów zawartych ze Spółką, ale kwotami uiszczonymi na rzecz Spółki tytułem zabezpieczenia należytego i terminowego wykonania umowy. Powód w umowie z Generalnym Wykonawcą umówił się na zapłatę takiego świadczenia, wynika to z treści umów. Jak wynikało z przeprowadzonego postępowania dowodowego, w tym zeznań powoda, wyraził on ostatecznie zgodę

na taką formę zabezpieczenia wykonania umowy, które polegało na zapłacie na rzecz Spółki 10% wartości faktur, wystawionych już po wykonanych pracach. Choć z treści umowy wynikało, iż zabezpieczenie zostanie złożone w formie gwarancji ubezpieczeniowej, to do złożenia takiego zabezpieczenia przez powoda nie doszło, wobec czego Generalny Wykonawca dokonał zatrzymania części wynagrodzenia na poczet gwarancji, co zostało ostatecznie przez powoda zaakceptowane, co wynika z treści zeznań powoda jak również ze sporządzonych do niego wezwań do zwrotu tych kwot, gdzie nie domaga się zapłaty wynagrodzenia lecz zwrotu zabezpieczenia. Tym samym zapłata na rzecz (...) sp. z o.o. rzeczonych zabezpieczeń polegała na zatrzymaniu przez Spółkę tej części świadczenia, która wysokością odpowiadała wysokości zabezpieczenia. Zatem Spółka, za zgodą powoda, z należnego mu wynagrodzenia zatrzymywała umówione zabezpieczenie. Nie sposób więc przyjąć, że Spółka zatrzymała część wynagrodzenia powoda, że za zgodą powoda doszło do odroczenia terminu zapłaty tego wynagrodzenia. Zebrany materiał dowodowy przekonuje, że z należnego mu wynagrodzenia, powód dopiero przy okazji rozliczenia kolejnych faktur wносił na rzecz Spółki zabezpieczenie terminowego i należnego wykonania umowy oraz kaucję tytułem gwarancji. Powód mając możliwość dysponowania wynagrodzeniem, jego część przeznaczył na zapłatę zobowiązania wobec Spółki w postaci rzeczonych zabezpieczeń i kaucji. Zatem, wobec rozliczeń stron i przeznaczenia przez powoda części wynagrodzenia na rzecz umówionego zabezpieczenia i kaucji, Generalny Wykonawca nie jest już zobowiązany wobec powoda do zapłaty wynagrodzenia. Owszem powód ma roszczenie do A. (...) sp. z o.o. ale o zwrot zabezpieczenia i kaucji wniesionych w myśl umowy. Jednak za tego rodzaju zobowiązanie pozwany nie ponosi odpowiedzialności wobec powoda. Treść przywołanego przepisu wskazuje jednoznacznie, że odpowiedzialność solidarna inwestora z generalnym wykonawcą ograniczona jest jedynie do zapłaty należnego podwykonawcy wynagrodzenia.

W. to powoduje, że nie sposób przyjąć istnienia po stronie powoda roszczeń o zapłatę wynagrodzenia w kwocie dochodzonej pozwem. Poza tym, w ocenie Sądu, zebrany materiał dowodowy nie dawał podstaw do przyjęcia, że pozwany został właściwie zawiadomiony o tym, że to powód – jako podwykonawca – wykonywać będzie część prac zleconych generalnemu wykonawcy. Dla przyjęcia solidarnej odpowiedzialności inwestora § 2 art. 647¹ k.c. wymaga bowiem zgody inwestora, która poprzedzona winna być przedstawieniem mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu wraz z częścią dokumentacji dotyczącej wykonania robót określonych w umowie lub projekcie. Brak sprzeciwu wobec takiej umowy może być poczytany za wyrażenie zgody jedynie po zapoznaniu inwestora czy też przynajmniej umożliwieniu mu zapoznania się, z umową podwykonawcy z generalnym wykonawcą. Liberalizujące się orzecznictwo w zakresie wymogów jakie winny być spełnione przez generalnego wykonawcę by przyjąć, że uczynił on zadość przedstawieniu inwestorowi umowy czy jej projektu z podwykonawcą, jak również terminu jej przedstawienia i tym samym przyjęcia solidarnej odpowiedzialności inwestora, wymaga jednak niezmiennie wiedzy inwestora o istotnych elementach umowy decydujących o zakresie ewentualnej odpowiedzialności za wynagrodzenie podwykonawcy. Dlatego sądy interpretujące omawiany przepis, dopuszczają możliwość uznania solidarnej odpowiedzialności inwestora w sytuacji gdy inwestor, nawet bez przedłożenia mu umowy czy innych dokumentów, dopuszcza do udziału w inwestycji podwykonawców i toleruje ich obecność przy jej realizacji. Jednak rozstrzygając o współodpowiedzialności inwestora, sądy te wymagają by miał on wiedzę, z dowolnego źródła, o zakresie robót powierzonych zindywidualizowanemu podmiotowo podwykonawcy oraz o jego wynagrodzeniu, w szczególności sposobie jego ustalenia czy też dochodzenia (tak m.in. Sąd Apelacyjny w Białymstoku w sprawie I ACa 898/13, Sąd Apelacyjny w Szczecinie w sprawie I Aca 30/14). Tymczasem jak wynika z przeprowadzonego postępowania, pozwanemu przedstawiona została umowa zawarta między powodem a Generalnym Wykonawcą, pozwany w sposób wyraźny wskazał, iż nie jest w stanie jej zaakceptować, wymieniając swe zastrzeżenia i uzależniając akceptację od zmiany treści umowy. Bezspornym było, iż po przedstawieniu przez pozwanego uwag nie została mu zgłoszona umowa uwzględniająca te uwagi. Tym samym pozwany w sposób wyraźny wskazał, iż nie akceptuje powoda jako podwykonawcy w rozumieniu art. 647¹ k.c.

Wskazać również należy, iż pozwany nie miał wiedzy odnośnie dokonania przez strony przez fakty dokonane zmiany umowy w zakresie wniesienia zabezpieczenia tj. zamian gwarancji ubezpieczeniowej na potrącenia z wynagrodzenia, co wynika z zeznań świadków A. Ł. i H. O.. Przeciwniej okoliczności zaś powód nie udowodnił.

Dlatego również z tego powodu nie sposób przyjąć, by pozwany mógł ponosić solidarną odpowiedzialność z generalnym wykonawcą za zapłatę wynagrodzenia powoda w oparciu o treść art. 647¹ k.c. W istocie pozwany, po ujawnieniu przez podwykonawców problemów w rozliczeniu z generalnym wykonawcą podjął rozmowy z podwykonawcami, zaproponował w sierpniu 2012r. dokonywanie bezpośrednich rozliczeń z podwykonawcami. Takie zachowanie nie rodzi jednak po stronie pozwanego obowiązku zapłaty na rzecz podwykonawców co do zasady. Porozumienie to przewidywało określony procedurę postępowania, nadto dotyczyło zapłaty wynagrodzenia a nie zwrotu kaucji. Dodać również należy, iż powód nie był obecny na przedmiotowym spotkaniu, nie sposób zatem przyjąć, aby na spotkaniu w dniu 08 sierpnia 2012r. doszło do zawarcia jakiejś umowy między powodem a pozwanym. Sąd ustalił, iż w późniejszym czasie doszło do spotkania stron, na którym jak twierdził powód powołano się na ustalenia z 08 sierpnia 2012r. , jednocześnie powód wskazał, iż ustalono, że (...) przeleje na rzecz Generalnego Wykonawcy kolejną transzę wynagrodzenia, którą ten miał przeznaczyć na wynagrodzenia podwykonawców, gdyby A. nie zapłaciła zapłacić miał pozwany. Ustalenia takiej treści są odmienne od ustaleń wynikających z protokołu ze spotkania z 08 sierpnia 2012r., dlatego też nie sposób ustalić na co konkretnie strony się umówiły na spotkaniu w sierpniu 2012r. i wywodzić z tych ustaleń podstawę odpowiedzialności pozwanego do zwrotu powodowi kaucji należytego i terminowego wykonania.

Dlatego mając na uwadze treść przywołanych przepisów nie było podstaw do zasądzenia na rzecz powoda dochodzonej pozwem kwoty.

Sąd oddalił wniosek o zawieszenie postępowania z uwagi na postępowanie Prokuratury Rejonowej (...) w (...) (...) mając na uwadze, iż postępowanie to zostało zakończone, jak również wniosek o przeprowadzenie dowodu ze złożonych w tym postępowaniu przez J. G., T. K., J. K., A. K., zeznań mając na uwadze, iż nie sposób było w oparciu o złożone w innym postępowaniu zeznania dokonywać ustaleń faktycznych bez naruszenia zasady bezpośredniości. Protokoły tych zeznań mogły być co najwyżej dowodem na to, iż osoby te złożyły określonej treści zeznania, co nie było dla niniejszej sprawy przydatne. Sąd dopuścił dowód z protokołu zeznań H. O., która zeznawała również w niniejszym postępowaniu celem oceny wiarygodności zeznań świadka Wbrew twierdzeniu powoda z zeznań tego świadka złożonych w postępowaniu przygotowawczym nie wynikało, aby świadek miała wiedzę odnośnie powszechnej praktyki zatrzymywania części wynagrodzenia podwykonawców celem zabezpieczenia. Sąd oddalił również wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność kwoty jaka została przekazana przez pozwanego Generalnemu Wykonawcy w związku z realizacją inwestycji, gdyż okoliczność ta nie miała wpływu na rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Wskazać należy, iż § 5 ust 7 umowy między Inwestorem a Generalnym Wykonawcą przewidywał jedynie możliwość bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia przez Inwestora na rzecz Podwykonawcy a nie obowiązek takiej wypłaty.

Sąd rozstrzygając o kosztach postępowania miał na uwadze treść art. 98 k.p.c., który określa zasadę rozdziału kosztów procesu w zależności od wyniku postępowania. Powód przegrał postępowanie w całości, dlatego Sąd zgodnie z treścią art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. ustalił, iż koszty procesu obciążają w całości powoda pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

(...)

(...)